

PARLAMENT EUROPEJSKI

2004

2009

Komisja Kultury i Edukacji

WERSJA TYMCZASOWA
2006/2040(INI)

7.6.2007

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie i2010: biblioteki cyfrowe
(2006/2040(INI))

Komisja Kultury i Edukacji

Sprawozdawca: Marie-Hélène Descamps

PR_INI

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	8

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie i2010: biblioteki cyfrowe (2006/2040(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „i2010: biblioteki cyfrowe” (COM(2005)0465),
  - uwzględniając zalecenie 2006/585/WE Komisji z dnia 24 sierpnia 2006 r. w sprawie digitalizacji i udostępnienia w Internecie dorobku kulturowego oraz w sprawie ochrony zasobów cyfrowych¹,
  - uwzględniając Konkluzje Rady w sprawie digitalizacji i udostępniania w Internecie dorobku kulturowego oraz w sprawie ochrony zasobów cyfrowych²,
  - uwzględniając dyrektywę 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym³,
  - uwzględniając sprawozdanie grupy ekspertów wysokiego szczebla z dnia 18 kwietnia 2007 r. w sprawie praw autorskich i ochrony zasobów cyfrowych oraz w sprawie dzieł osieroconych i dzieł o wyczerpanym nakładzie,
  - uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Informacja naukowa w epoce cyfrowej: dostęp, rozpowszechnianie i konserwacja” (COM(2007)0056),
  - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kultury i Edukacji (A6-0000/2007),
- A. mając na uwadze, że kultura jest czynnikiem ułatwiającym jednoczenie się, wymianę i współuczestnictwo, przez co przyczynia się do przybliżenia Unii Europejskiej obywatelom oraz sprzyja powstawaniu rzeczywistej tożsamości europejskiej,
- B. mając na uwadze, że niezbędne jest zagwarantowanie promocji i możliwie najszerszego upowszechniania bogactwa i różnorodności europejskiego dziedzictwa kulturowego,
- C. mając na uwadze, że państwa członkowskie i instytucje kulturalne, w szczególności biblioteki, powinny odgrywać decydującą rolę w tym zakresie, tak na poziomie regionalnym, jak i lokalnym,
- D. mając na uwadze, że należy koniecznie uwzględnić szybki rozwój nowych technologii oraz wynikającą z niego ewolucję praktyk kulturowych,

---

¹ Dz.U. L 236 z 31.8.2006, str. 28.

² Dz.U. C 297 z 7.12.2006, str. 1.

³ Dz.U. L 167 z 22.6.2001, str. 10.

- E. mając na uwadze, że Internet stał się dla znacznej liczby obywateli, w szczególności dla młodzieży, jedną z głównych dróg dostępu do wiedzy i nauki,
- F. mając na uwadze, że pierwszorzędną sprawą jest zagwarantowanie w tym środowisku cyfrowym powszechnego dostępu do europejskiego dziedzictwa kulturowego oraz zapewnienie ochrony tego dziedzictwa z myślą o przyszłych pokoleniach,
- G. mając na uwadze, że digitalizacja na wielką skalę oraz udostępnienie on-line europejskiego dziedzictwa kulturowego są głównymi drogami do osiągnięcia wspomnianego celu,
- H. mając na uwadze, że istotnym zadaniem jest również umożliwienie wielojęzycznego dostępu do europejskiego dziedzictwa kulturowego,
- I. mając na uwadze, że konieczne jest prowadzenie spójnej polityki w zakresie digitalizacji i ochrony dzieł zarejestrowanych w formie cyfrowej, w celu uniknięcia nieodwracalnej utraty treści kulturowych,
- J. mając na uwadze, że poza oczywistymi wartościami dla kultury digitalizacja europejskiego dziedzictwa kulturowego przyniesie również korzyści w innych obszarach działalności, w szczególności w dziedzinie edukacji, turystyki i mediów,
- K. mając na uwadze, że celem masowej digitalizacji zasobów kultury nie jest wyparcie ich tradycyjnych form ani konkurowanie z ich tradycyjnymi formami, lecz równoległe tworzenie wiarygodnych materiałów cyfrowych wysokiej jakości,
- L. mając na uwadze, że technologia cyfrowa stanowi ponadto doskonałe narzędzie w służbie osób niepełnosprawnych, pozwalające adaptować wspomniane zasoby do ich potrzeb,
- M. mając jednak na uwadze, że dotychczas jedynie bardzo nieznaczna część europejskiego dziedzictwa kulturowego została zarejestrowana w formie cyfrowej oraz że postępy w państwach członkowskich czynione są w bardzo różnym tempie,
- N. mając na uwadze, że publiczne środki finansowe przeznaczone na masową digitalizację nie wystarczają do realizacji tak szeroko zakrojonego projektu,
- O. mając na uwadze, że inicjatywy w zakresie digitalizacji pozostają bardzo fragmentaryczne oraz że większość już zdobytych doświadczeń na poziomie wspólnotowym jest ciągle nieznaną i nie daje łatwego, bezpośredniego i wielojęzycznego dostępu do całokształtu dzieł składających się na europejskie dziedzictwo kulturowe,
- P. mając na uwadze, że niezbędne jest stworzenie narzędzia powszechnego użytku, które zagwarantuje powszechny i natychmiastowy dostęp do europejskiego dziedzictwa kulturowego, niezależny od miejsca pobytu użytkowników, oraz będzie sprzyjało przyspieszeniu digitalizacji,
- Q. mając w związku z tym na uwadze, że należałoby oprzeć się na istniejących inicjatywach europejskich, takich jak Biblioteka Europejska (TEL), która już oferuje dostęp do zbiorów europejskich bibliotek narodowych,

Europejska biblioteka cyfrowa – oblicze Europy zjednoczonej w różnorodności

1. zaleca etapową realizację projektu europejskiej biblioteki cyfrowej w formie jednego punktu bezpośredniego dostępu do europejskiego dziedzictwa kulturowego;
2. podkreśla, że wprawdzie ostatecznym celem jest stworzenie narzędzia obejmującego wszystkie kategorie dorobku kulturowego, w tym treści audiowizualne, jednak w początkowej fazie europejska biblioteka cyfrowa musi koncentrować się na potencjale oferowanym przez materiały tekstowe wolne od praw autorskich;
3. zwraca się w związku z tym do wszystkich europejskich bibliotek, aby udostępniły europejskiej bibliotece cyfrowej dzieła, których formą cyfrową już dysponują;
4. zachęca inne europejskie instytucje kulturalne, w tym regionalne i lokalne, do udziału w tym projekcie, aby odzwierciedlał on bogactwo i różnorodność kultury europejskiej;
5. podkreśla ponadto, że celem europejskiej biblioteki cyfrowej nie jest posiadanie wyłączności na upowszechnianie treści, lecz koordynacja dostępu do dzieł zarejestrowanych w formie cyfrowej;
6. zachęca do wyboru i stosowania wspólnych norm, na bazie formatów istniejących i przystosowanych, w celu zapewnienia interoperacyjności zasobów, niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania europejskiej biblioteki cyfrowej;
7. zachęca państwa członkowskie do kontynuacji wysiłków na rzecz przyspieszenia tempa digitalizacji treści kulturowych w celu osiągnięcia satysfakcjonującej ilości zasobów;
8. zachęca w związku z tym państwa członkowskie, aby opracowały, w porozumieniu z instytucjami kulturalnymi, plany digitalizacji na szczeblu krajowym lub regionalnym, w celu utworzenia europejskiej kartografii wszystkich działań z zakresu digitalizacji, co umożliwi synergię;
9. zachęca do ścisłej współpracy państw członkowskich i instytucji kulturalnych, a także do wymiany dobrych wzorców w zakresie digitalizacji i udostępniania dzieł oraz w zakresie ochrony zasobów cyfrowych;
10. podkreśla ponadto, że europejska biblioteka cyfrowa będzie pomocna w badaniach naukowych nad digitalizacją, interoperacyjnością i ochroną zasobów cyfrowych, zwłaszcza za pośrednictwem ośrodków kompetencji utworzonych przez Komisję;
11. przypomina, że o ile programy wspólnotowe nie pozwalają na finansowanie digitalizacji jako takiej, konieczne jest wprowadzanie nowych metod finansowania, w tym w partnerstwie z sektorem prywatnym;

Struktura i zawartość europejskiej biblioteki cyfrowej – wspólny wielojęzyczny punkt dostępu do europejskiego dziedzictwa kulturowego

12. zachęca do utworzenia wspólnego interfejsu umożliwiającego dostęp, za pośrednictwem zintegrowanej wyszukiwarki, do treści o gwarantowanej jakości;

13. podkreśla znaczenie stworzenia wielojęzycznego interfejsu pozwalającego na bezpośredni dostęp do poszukiwanych treści we wszystkich językach Unii Europejskiej;
14. zachęca także do wdrażania innowacyjnych, nowoczesnych funkcji dostosowanych do potrzeb wszystkich użytkowników;
15. precyzuje ponadto, że byłoby wskazane, aby nie zawężać europejskiego dziedzictwa kulturowego do całokształtu dzieł przynależnych Unii Europejskiej, lecz uwzględniać również wkład kulturowy innych krajów europejskich;
16. uściśla przy tym, że wprawdzie europejskie dziedzictwo kulturowe składa się w znacznej części z dzieł należących do domeny publicznej, jednak nie ogranicza się do tej jednej kategorii;
17. przypomina w związku z tym, że należy odróżniać dzieła należące do domeny publicznej od dzieł objętych prawami autorskimi, w tym dzieł osieroconych i dzieł o wyczerpanym nakładzie, oraz przewidzieć różne metody postępowania w odniesieniu do każdej z tych kategorii, dostosowane do poszczególnych sektorów działalności;
18. popiera powołanie wspomnianej grupy ekspertów wysokiego szczebla, a zwłaszcza jej propozycje dotyczące katalogowania dzieł osieroconych i dzieł o wyczerpanym nakładzie oraz opracowania mechanizmów ułatwiających poszukiwanie posiadaczy praw autorskich;
19. stwierdza, że byłoby wskazane, w późniejszym etapie, aby europejska biblioteka cyfrowa mogła w miarę możliwości proponować, obok dokumentów wolnodostępnych, dokumenty podlegające prawom autorskim, przy ścisłym przestrzeganiu krajowych, wspólnotowych i międzynarodowych przepisów prawnych dotyczących własności intelektualnej;
20. podkreśla, że wszelkie decyzje zmierzające w tym kierunku powinny być podejmowane we współpracy z wszystkimi zainteresowanymi stronami, w szczególności z wydawcami i księgarzami;
21. proponuje, aby za pośrednictwem europejskiej biblioteki cyfrowej użytkownicy mogli wyszukiwać dokumenty zarejestrowane w formie cyfrowej, obrazy i teksty, o dowolnym charakterze i swobodnie z nich korzystać – w całości, w przypadku dzieł nieobjętych prawami autorskimi, bądź we fragmentach, w przypadku dzieł chronionych prawami autorskimi, za zgodą posiadaczy praw;
22. proponuje, aby w tym ostatnim przypadku europejska biblioteka cyfrowa działała po prostu jako miejsce przekazu informacji;
23. wskazuje w związku z tym, że dostęp do całości chronionego dokumentu mógłby być możliwy poprzez wyspecjalizowane strony internetowe, za zgodą posiadaczy praw autorskich i w zamian za godziwą zapłatę;

Zarządzanie i nadzór

24. wzywa do powołania komitetu zarządzającego – działającego przy wsparciu grupy pochodzących z państw członkowskich ekspertów do spraw digitalizacji i ochrony zasobów cyfrowych, a także przy wsparciu wspomnianej grupy ekspertów wysokiego szczebla – który określałby priorytety i kierunki działania europejskiej biblioteki cyfrowej, jednocześnie zapewniając koordynację, nadzór i zarządzanie w odniesieniu do jej działalności;
25. podkreśla ponadto, że europejska biblioteka cyfrowa, harmonijnie włączona w systemy edukacyjne, ułatwi dotarcie do europejskiej młodzieży i będzie mogła przybliżać młodym ludziom dziedzictwo kulturowe i literackie, jednocześnie ucząc ich korzystania z nowych technologii i przeciwdziałając przepaści cyfrowej;
26. zachęca do promowania, eksponowania i udostępnienia europejskiej biblioteki cyfrowej, poprzez obszerne informowanie na wszystkich poziomach oraz stworzenie logo, dzięki któremu będzie ona rozpoznawalna;

o

o o

27. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, a także rządów i parlamentom państw członkowskich.

UZASADNIENIE

Idea europejskiej biblioteki cyfrowej zrodziła się z wyrażonej przez 6 europejskich szefów państw i rządów woli, aby umożliwić powszechny dostęp do europejskiego dziedzictwa kulturowego i jego ochronę.

Projekt został przychylnie przyjęty przez Komisję, która przyczynia się do niego poprzez sztandarową inicjatywę „i2010: biblioteki cyfrowe”. Do początkowej fazy realizacji tej inicjatywy należy komunikat z dnia 30 września 2005 r., w którym przeanalizowano główne zagadnienia techniczne, prawne, organizacyjne i finansowe związane z projektem.

Zapoczątkowano również konsultacje publiczne on-line w sprawie digitalizacji, dostępności oraz ochrony zasobów cyfrowych oraz powołano grupę ekspertów wysokiego szczebla w celu rozwiązania niektórych zidentyfikowanych problemów.

W zaleceniu z dnia 24 sierpnia 2006 r. Komisja wezwała państwa członkowskie do skoordynowania wysiłków w celu osiągnięcia synergii na poziomie europejskim. Zaproponowała utworzenie europejskiej biblioteki cyfrowej w formie wspólnego, wielojęzycznego punktu dostępu do europejskiego dziedzictwa kulturowego.

W dniu 13 listopada 2006 r. Rada jednogłośnie zaaprobowała te zalecenia.

Obecnie do Parlamentu Europejskiego należy wysłanie wyraźnego sygnału poparcia dla realizacji tego projektu.

Należy zatem działać stopniowo i koncentrować się początkowo na potencjale oferowanym przez materiały tekstowe wolne od praw autorskich, jednocześnie pracując nad koncepcyjnymi i technicznymi aspektami organizacji wszystkich kategorii zasobów kulturowych.